

Sada aastat looduskaitset

FOTO: V.-M. Lilleväli erakogu

Tänavu 14. augustil saab Eesti looduskaitse 100-aastaseks – „Hoia, mida armastad!”

Leelo Kukk,
Keskkonnaameti
peadirektori asetäitja

14. augustil 1910 sõlmis Riia Loodusuurijate Ühing lepingu Kihelkonna pastoraadiga ning seda kuupäeva peetakse esimese looduskaitsealade asutamispäevaks Eestis. Aasta varem rentis Vilsandi saare tuleorni ülevaataja Artur Toom Vaika saared linnukaitseks, et piirata linnunõude korjamist pesadest.

Mida oleme saja aastaga teinud? Enne sõda oli rõhk üksikobjektide ja parkide kaitsele (kaitse alla oli võetud 202 põlispuud, 210 rändrahu, 80 parki). Pindalised kaitsealad asusid enamasti lääne pool. Pärast sõda kaitsealade osa suurenes ning nüüdseks on meil kaitse all 1203

Vilsandi saare tuleorni ülevaataja Artur Toom (vasakul) 1939. aastal turistidega mereretkel.

üksikobjekt, 530 parki, 343 hoiuala, 395 kaitseala ning pindalalt ca 18% maismaast.

Läbi aja vaadates tundub, et esialgu väga lihtsatest kaitsealadest objektidest (rändrahnud, puud) oleme julgenud minna järjest keerulisemate süsteemide kaitsemisele (nt elupaigad).

Järgmise sajandi peamine väljakutse on jätkusuutlikkus. Saavutatu on tohtu väljakutse meie igapäevatoole ja kui me uuel sajandil ei jõua looduse kaitsemisele hoidmisele, siis pole ülalmainitud numbritest suurt kasu. Vaid siis, kui õpime loodust hoidma, säilitama ta ka järeltulevate

le põlvedele. Siit ka meie juubeliaasta moto: „Hoia, mida armastad!”

Seega peame hoidma oma mõttekaaslast, leidma neid juurde ning tegutsema põhjendatult ning arusaadavalt. Tähtis on, et sisuliselt mõistaks meie töö eesmärki palju laiem ringkond kui ainult seadusega määratud asutused.

Looduskaitse juubeliaasta kalender on üritusi triiki täis. Kes vaatab ringi kodulehel www.keskkonnaamet.ee/lk100/, see leiab kindlasti endale sobiva ettevõtmise, kus kas üksi, pere või sõpradega kaasa lüüa. Lehelt leiab ka ajalugu, uudiseid ja pilte.

Juubeliaasta tähtsündmus – rahvusvaheline teaduskonverents

Konverents „Looduskaitse uued uuringusuunad – Nature Conservation beyond 2010” on rahvusvaheline suurüritus looduskaitse 100. aasta vääriliseks tähistamiseks. Konverents tutvustab üldsusele meie looduskaitse saavutusrohkete ajalugu, hetkeolukorda ning seab loodushoiu arengusihid.

Peaesinejateks on mitmed oma tegevusvaldkonna juhtpersonid maailmas. Teiste seas jagavad oma kogemusi Rahvusvahelise Looduskaitseliidu peadirektor Julia Marton-Lefèvre, Denveri Zooloogia Fondi direktor, looduskaitse bioloog Richard P. Reading, Ramsari konventsiooni sekretariaadi Euroopa koordinaator Tobias Salathe, Rahvusvahelise Jahinduse ja Ulukikaitse Nõukogu peadirektor Tamas Marghescu, Frankfurdi loomaia direktor Manfred Niekisch. Huvitavaid plenaarettekandeid loodushoiu jätkusuutlikust kasutusest, loomaedade muutunud rollist looduskaitse, militaaralade majandamisest ja külastusseirest kaitsealadel jätkub konverentsi kahele päevale, lisanduvad teise päeva suulised ja

stendiettekanded. Konverentsi avab 27. mail Kumus president Toomas Hendrik Ilves. Üritus jätkub 28. mail Eesti Rahvusraamatukogus ja lõpeb ekskursioonidega Lahemaa ja Matsalu rahvusparki ning Põhja-Kõrve-maa looduskaitsealale.

Ettekannete täpne ajakava avaldatakse veebilehel www.ncbeyond2010.eu

Konverentsi korraldavad Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet ja Eesti Maaülikool koostöös Euroopa Loodus- ja Rahvusparkide Föderatsiooni Põhja-Balti sektsiooniga (EUROPARC Nordic-Baltic Section) ja Rahvusvahelise Looduskaitseliiduga (IUCN).

Prof Kalev Sepp,
Eesti Maaülikooli
korralduskomitee esimees

Maaria Semm,
Eesti Maaülikooli
korralduskomitee liige

Tule Keskkonnaametiga loodusesse matkama

Foto: Kaarel Kaisel

Matkad on tasuta, neid juhendavad head loodusetundjad. Kaasa tuleb võtta oma leivakott ja joogipudel. Matkadel osalemiseks palume ennast enne telefonitsi registreerida.

- **HARJUMAA:** Matk Paunküla maastikukaitsealale. Buss kl 10 Balti jama parklast, tagasi kell 16. Info ja registreerimine: tel 674 4812, reet.kristian@keskkonnaamet.ee
- **HIUMAA:** 1. Matk Kõpu looduskaitsealale. Buss kl 11 Kärdla pritsumaja parklast. 2. Matk Tahkuna looduskaitsealale. Buss kl 10 Kärdla pritsumaja parklast. Info ja registreerimine: tel 5344 9943, 5621 0620, diana.leenurm@keskkonnaamet.ee
- **IDA-VIRUMAA:** Matk Pada Klindiorul, Uljaste maastikukaitsealal, Uhaku karstialal ja Purkse Hiime klindisaarel. Buss kl 10 Jõhvi Selveri parklast, peatub kl 10.15 Kohtla-Järve bussijaamas. Tagasi orienteerivalt kl 15. Info ja registreerimine: tel 5347 5093, ingrid.kuligina@keskkonnaamet.ee
- **JÕGEVAMAA:** Matk Alam-Pedja looduskaitsealale. Buss kl 11.15 Jõgeva bussijaamast, kl 11.45 peatub Põltsamaa bussijaamas, kl 12.30 peatub Puurmani bussijaamas. Info ja registreerimine: tel 5341 9205, riin.vare@keskkonnaamet.ee
- **JÄRVAMAA:** Matk Saarjõe maastikukaitsealale. Buss kl 10 Paide kiriku taga asuvast parklast ja kl 10.15 Keskkonnaameti Türi kontori hoovist (Wiedemanni 13). Info ja registreerimine: tel 384 8688, jarva@keskkonnaamet.ee

- **LÄÄNEMAA:** Matk Silma looduskaitsealale. Buss kl 11 Haapsalu vee-keskuse eest. Info ja registreerimine: tel 504 7219, ave.huugen@keskkonnaamet.ee
- **LÄÄNE-VIRUMAA:** Matk Lahemaa rahvusparkis. Buss kl 10 Kolga mõisa parklast. Registreerimine on lõppenud. Info: tel 5332 7893, ave.paulus@keskkonnaamet.ee
- **PÕLVAMAA:** Matk Röpina poldri hoiualale. Buss kl 10.30 Põlva kaubanduskeskuse tagumisest parklast, kl 10.50 Veriora noorteakeskuse juurest, kl 11.05 Rahumäe küla bussipeatusest, kell 11.15 Põlvamaa keskkonnajärelkäik (Kalevi 1a, Röpina). Matk kestab umbes 3 tundi. Võimalusel võtta kaasa binokkel. Info ja registreerimine: tel 799 0914, 5304 7565, veiko.maastik@keskkonnaamet.ee
- **PÄRNUMAA:** Matk Pärnumaa rannikualadel ja Kastna maastikukaitsealal. Buss kl 10 Endla teatri eest. Info ja registreerimine: tel 5340 4486, merike.palginomm@keskkonnaamet.ee
- **RAPLAMAA:** Matk Selja-Põdra hoiualale ja Lõuna-Raplamaa kaitsealustesse parkidesse Vigala kandis. Buss kl 8.30 Rapla maavalitsuse tagant ja kl 9 Märjamaa kiriku juurest. Info ja registreerimine: tel 674 4812, reet.kristian@keskkonnaamet.ee

- **SAAREMAA:** Matk Viidumäe looduskaitsealale ja kaitseala keskuse külastus. Buss kl 10.30 Kuressaare bussijaama tagusest parklast. Info ja registreerimine: tel 5304 7882, maris.sepp@keskkonnaamet.ee
- **TARTUMAA:** 1. Matk Endla looduskaitsealale. Buss kl 11 Tartu Vanemuise teatri alumisest parklast, vajadusel peatub Jõgeval. Info ja registreerimine: tel 527 3340, piret.valge@keskkonnaamet.ee
- **VALGAMAA:** Matk Koiva-Mustjõe kaitsealale. Buss kl 10 Otepää bussijaamast ja kl 10.50 Valga kultuurikes-

kuse parklast. Matk kestab orienteerivalt 3 tundi. Kaasa võtta võimalusel binokkel. Info ja registreerimine: tel 518 6747, margit.turb@keskkonnaamet.ee- **VILJANDIMAA:** Matk Soomaa rahvusparki Hüpasaare matkarajal ja Mart Saare majamuuseumi külastamine. Buss kl 10 Viljandi bussijaamast. Info ja registreerimine: tel 526 1247, triin.saluste@keskkonnaamet.ee
- **VÖRUMAA:** Matk Karula rahvusparki. Tutvutakse rahvusparki keskusega, matkatakse Ähijärve 3,5 km pikkusel matkarajal, külastatakse Mäekonnu vaatetorni. Buss kl 10 Võru maavalitsuse esisest parklast. Info ja registreerimine: tel 525 1552, 782 8353, ylo.roop@keskkonnaamet.ee

Eestimaa loodus on rikas, saagem sellest osa, saagem ise selle osaks

„Laske lapsed loodusesse lahti!
Las nad katsuvad rohtu,
las nad kuulevad tuult,
las nad jooksevad paljajalu,
las nad külmetavad natuke ja las
nad higistavad.
Ei maksa neid poputada,
las nad olla seal, nad võtavad
looduse iseenesest omaks.
Nii nagu lind õpib oma laulud.”

(Loodusemees Fred Jüssi, 22. mail 2005 intervjuus Klassikaraadiole)

Taas on kevad ja looduskaitsekuu – on eriline aasta ja eriline looduskaitsekuu. Tähistame nii looduskaitse 100. tegevusaastat kui ka rahvusvahelist elurikkuse aastat.

Juba teist aastat korraldab Keskkonnaamet üle-eestilisi matku kaitsealadele, et lapsed ja ka suured inimesed loodusesse viia. Selliseid matku korraldab juba kümmekond aastat kogu Euroopa, et tähistada 24. mail Euroopa kaitsealade päeva. Matkajuhid Keskkonnaametist juhivad huvilisi mööda radu ning räägivad sinna juurde lugusid loodusest. Kuulake, vaadake ja tunnetage, millist vaheldust, nutikust ning hingestatust pakub meid ümbritsev elu.

Lähme loodusesse, et õppida tundma neid, keda me veel ei tea, ning õppida uut nendest, keda juba armastame!

Maris Kivistik,
Keskkonnaameti
keskkonnahariduse
osakonna juhataja